

Naučite o svojim pravima u digitalnom okruženju

Smjernice Vijeća Evrope o poštivanju,
zaštiti i ostvarivanju prava djeteta u digitalnom okruženju -
verzija prilagođena djeci i mladima do 18 godina starosti

www.coe.int/children

Graditi Evropu
za i sa djecom

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Ko je izradio ove smjernice i zbog čega?

Vijeće Europe je grupa od

47

država u Evropi koje zajedno rade u interesu mira i ljudskih prava.

Smjernice pomažu evropskim zemljama u **zaštiti dječijih prava – vaših prava!***

To uključuje i vaša prava u **digitalnom okruženju***.

Vijeće Evrope želi da i odrasli i djeca znaju šta treba uraditi da bi se osiguralo da djeca ostvaruju svoja prava u digitalnom okruženju.

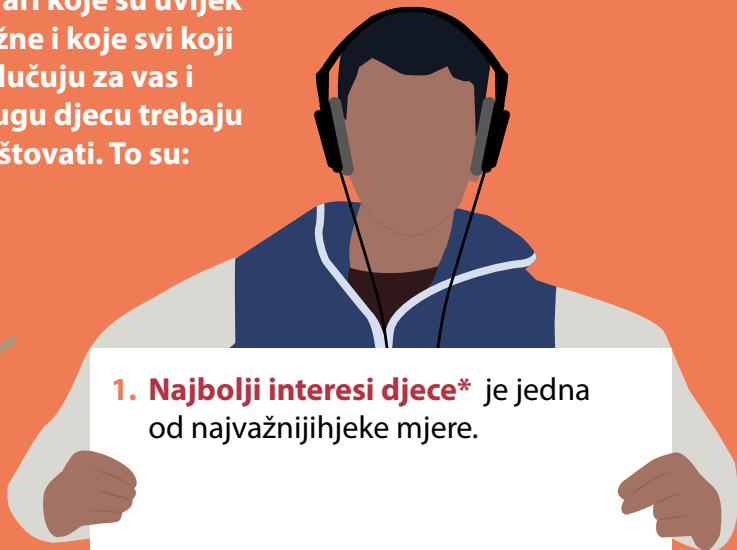
Fusnote / oblačići:

* **Dječja prava** su obećanja koje su vlade država dale djeci kako bi im omogućile dobar život.

* **Digitalno okruženje** odnosi se na sve načine na koje djeca koriste kompjutere i internet - pametne telefone i tablete, kompjuterske igrice i društvene medije.

Koje su neke od najvažnijih stvari za zaštitu dječijih prava?

Postoji **5** stvari koje su uvijek važne i koje svi koji odlučuju za vas i drugu djecu trebaju poštovati. To su:

- 1. Najbolji interesi djece*** je jedna od najvažnijih mjere.
- 2. Djeca se mijenjaju od rođenja do 18. godine.** Tinejdžeri i mala djeca imaju različite sposobnosti i potrebe.
- 3. Djecu ne treba tretirati drugačije bez opravdanog razloga.**
- 4. Mišljenja djece treba saslušati i shvatiti ozbiljno.**
- 5. Vlasti*** trebaju **poticati, podržavati i sarađivati sa drugima** (kao što su preduzeća, učitelji i nastavnici, roditelji i djeca) na zaštiti dječijih prava.

Fusnota / oblačić:

* **Najbolji interesi djece** podrazumijevaju da će dobrobit djeteta biti na prvom mjestu kada se o nečemu odlučuje.

* **Vlasti** koje trebaju pružiti podršku djeci su vlade države, regija i lokalne vlasti i organizacije povezane s njima.

Koja vaša prava trebaju biti zaštićena i zbog čega?

Sva djeca trebaju imati mogućnost da koriste digitalno okruženje

To treba:

- biti jeftino (a po mogućnosti i besplatno u javnim prostorima).
- i biti dostupno svima vama koji imate invaliditet, koji živite na selu i koji ste migranti.

Vaše pravo na informiranost

- Vlasti trebaju osigurati da imate jednostavan pristup kvalitetnim informacijama za djecu.
- Trebate naučiti kako da poštujete druge na internetu (npr. da ne potičete vršnjačko nasilništvo (bullying) ili nasilje).
- Preduzeća trebaju prezentirati informacije o uslovima korištenja tako da ih možete lako pronaći i razumjeti.

Vaše pravo na učešće u donošenju odluka

- Škole, vlasti, preduzeća i međunarodna tijela trebaju vas pitati za vaše mišljenje i uzeti ga u obzir.

Vaše pravo na kreiranje i pridruživanje grupama na internetu

- Vlasti ili drugi ne bi vas trebali na bilo koji način promatrati kada boravite na internetu, osim onako kako to dopušta zakon.

Vaše pravo na igru

- Vlasti i preduzeća trebaju podržavati vaše pravo na igru, kreativnost, rješavanje problema i zajednički rad sa drugom djecom.

Vaše pravo na privatnost i zaštitu ličnih podataka*

- Svi trebaju biti upoznati s vašim pravom na privatnost.
- Trebate naučiti kako da zaštitite svoje lične podatke na internetu.
- Vaši lični podaci trebaju se koristiti samo uz vašu dozvolu (a ako ste isuviše mali, dozvolu vaših roditelja) i samo ako to dozvoljava zakon.
- Trebate znati kako se koriste vaši lični podaci i kako ih možete izbrisati ili ispraviti greške.
- Pametni uređaji u igračkama ili na odjeći se ne bi trebali koristiti za prikupljanje informacija o vama.

Fusnote / oblačići:

* **Lični podaci su:** tvoje ime, koliko imaš godina, gdje stanuješ i gdje se nalaziš.

* **Štetne pojave obuhvataju:** vršnjačko nasilništvo (bullying), navođenje djece na kriminal, poticanje seksizma, rasizma, samoubistva ili samoozljeđivanja, kockanje, seksualno zlostavljanje i korištenje kompjutera, tableta ili pametnih telefona do te mjere da štetno utiču na san ili zdravlje.

Vaše pravo na obrazovanje

- Škole trebaju imati digitalnu tehnologiju koja vam je potrebna.
- Trebate usvojiti vještine koje su vam potrebne. Posebno je važno da imate podršku u tome ako ste djevojčica, ako dolazite iz siromašne porodice i ako imate invaliditet.

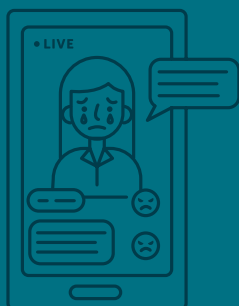
Vaše pravo na zaštitu od štetnih pojava*

- Da postoje provjere za starosna ograničenja.
- Da ste vi i vaši roditelji upoznati sa vršnjačkim nasilništvom (bullying), postupanjem sa štetnim sadržajem i opasnostima od nepoznatih osoba.
- Trebate imati mogućnost da lako prijavite štetan sadržaj ili ponašanje.
- Da je zaustavljeno širenje materijala o seksualnom zlostavljanju djece na internetu.

Šta vlasti i drugi trebaju učiniti da bi osigurali da ostvarujete vaša prava u digitalnom okruženju?

- Donijeti **zakone i politike** koji štite vaša prava u digitalnom okruženju.
- Voditi računa da **svi saraduju**
- **Informirati i potaknuti** sve one koji rade sa djecom da se upoznaju sa dječijim pravima i da urade sve što mogu da biste mogli ostvariti vaša prava u digitalnom okruženju.
- Osigurati da svi vi imate mogućnost da pristupite digitalnom okruženju.

- Provesti **istraživanje** o tome kako možete ostvariti korist od digitalnog okruženja i istovremeno biti zaštićeni od štetnih pojava u tom okruženju.
- **Pritužbe i mjere zaštite** *. Vlasti se trebaju pobrinuti da vi i vaši roditelji možete da se požalite na nepoštivanje vaših prava na načine koje možete lako razumjeti i koristiti.

Fusnota / oblačić:

* **Mjere zaštite uključuju:** izvinjenje, uklanjanje štetnog sadržaja, zahtjev za naknadu štete, ispravak netačne informacije.

© Vijeće Evrope, maj 2020.

Dizajn i ilustracija: Andy Matthew, The Port Creative, Edinburg (UK)

Svi zahtjevi koji se odnose na reprodukciju ili prevod dijela ili cijelog dokumenta mogu se uputiti Direkciji za komunikaciju (F-67075 Strasbourg Cedex ili publishing@coe.int).

Ova publikacija sadrži verziju prikladnu za djecu Preporuke CM/Rec(2018)7 Komiteta ministara državama članicama o Smjernicama za poštovanje, zaštitu i ispunjavanje prava djeteta u digitalnom okruženju. Ova publikacija je prevedena u okviru projekta Vijeća Evrope 'Prevenција i suprotstavljanje seksualnom iskorištavanju i zlostavljanju djece u digitalnom okruženju u Evropi (EndOCSEA@Europe), uz finansijsku podršku Fonda za zaustavljanje nasilja (End Violence Fund).

Otkrijte smjernice i saznajte više o svojim pravima u digitalnom okruženju!

Da saznate više o Vijeću Evrope na polju dječijih prava pogledajte: www.coe.int/children

Želimo se zahvaliti profesorici Lauri Lundy i dr. Michelle Templeton sa Kraljičinog Univerziteta u Belfastu (UK), koje su nam pomogle u pripremi ove verzije smjernica Vijeća Evrope prilagođene djeci, kao i gđi Tijani Borovčanin iz Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za podršku u pripremi ovog prevoda brošure. Želimo se zahvaliti i udruženju 'Naša djeca' iz Sarajeva i članicama Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo, Amini, Sajri, Melisi i Amini.

**QUEEN'S
UNIVERSITY
BELFAST**

CENTRE FOR
CHILDREN'S
RIGHTS

BOS

Vijeće Evrope je evropska organizacija sa sjedištem u Strazburu, Francuska, koja obuhvata 47 zemalja. Organizacija je osnovana kako bi se osiguralo da sve ove zemlje štite ljudska prava, uključujući i prava djece, sprječili svi oblici nasilja nad njima i da uz podršku razviju svoj puni potencijal.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE